

Zgodnja

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXIII.

V Ljubljani 10. kimovca 1880.

List 37.

Cerkvene himne.

Poslovenil Janez Bilc.

(Dalje.)

O sv. Elizabeti. (8. julija.)

I.

(Domare cordis impetus.)

Eliza znala je krotiti strast sercá;
Bogu služila uboga
Je rajši, kakor vladala.

Glej zdaj sprejeta je v bliščeči neba dvor;
Nad svitlimi zvezdami,
Na vekomaj se veseli.

Bolj srečna zdaj kraljuje med nebeščani
Nad solncem; nam kazaje,
Kje prave sreče najdeš dom.

Očetu moč in Sinu bodi slava, čast;
In večna bodi dika
Na veke Tebi, sveti Duh.
Amen.

II.

(Opes decusque regium.)

Bogastvo, kras kraljevi zapustila je
Elizabeta, Bogu posvetila se;
Med angele sprejeta zdaj se veseli,
Zvijačne var'je naj peklenske nas moči.

Vodnica pot nam kaži pravo v sveti raj,
Sledili bomo, ene misli vsi od zdaj.
Prijetno vsako naše delo naj diši,
Ljubezen Tvoja skrita v rožah nas uči. *)

Ljubezen blažena, ki nas v nebeški dvor
Zamoreš pripeljati za vse veke gor!

*) „Ljubezen skrita v rožah“... Znano je, da je sveta kraljica denar, kterege je brez kraljevega vedenja siromakom razdeliti hotla, in je prišla v nevarnost, da jo kralj zasači, v rože spremenila, in celó v zimskem času.

Prestavljavec.

Naj Oče s Sinom se na vekomaj slavi,
Naj Tebi slava, blagi Duh, na vek doni.
Amen.

O sv. Julijani. (19. junija.)

(Coelestis agni nuptias.)

Ti Julijana hrepeniš,
Da z Jezusom se zaročiš;
Iz hiše greš očetove,
Ter stopiš v čistih dév versté.

Sercé je Tvoje in pogled,
Kjer Ženin tvoj visi razpét:
Zadá sočutja sulica
Podobo tebi ženina.

S sedmerim mečem ranjene
S solzami močiš ti nogé;
Ljubezni solza ne vgasí,
Nje ogenj v joku bolj žari.

Ko zadnja ura je prišla,
V tolažbo Bog ti hrano da:
Na nenavaden dá način
Večerjo rajsko Božji Sin.

O večni Stvarnik vsih stvari,
Sin večni, Rešenik ljudi,
Duh sveti, njima ves enak,
Vam slavo peva jezik vsak. *)
Amen.

*) V ti prelepi pesmici je v malo versticah vse življenje sv. Julijane narisano. — Ona zapusti hišo očetovo, postane nuna — vedno premišljuje terpljenje Jezusovo — zavoljo sočutja ji dá Ženin Jezus milost, da na sebi nosi podobo njegovega terpljenja — objokuje bolečine in dušno terpljenje Marije sedem žalosti — ker zavoljo bolezní sv. Rešnjega Telesa ne more za smertno uro prejeti, ji dene mašnik na persi posodico s sv. Hostije; Hostija zgine in pustí na koži znamnje. Julijana je po čudni poti s sveto skrivnostjo poživljena. Čez vse lepa doksologija sklene poezijo.

Prestavljavec.

Is širljenja Mavricija Tomana.

(Dalje.)

III.

Potovanje iz Rima do Lisabona.

Mi štirje smo se tedaj 17. sept. 1752 na pot podali. Ko smo se pri očetu generalu Ignaciju Viskontiju poslovili in nas je oče novincev še prav po očetovsko blagoslovil in ko smo se z vsemi dvainštirideset novinci objeli, jo mahnemo proti Viterbu.

Zdi se mi sicer, da se smé zahtevati, naj nekoliko o toliko častitljivem večnem mestu Rimu spregovorim in kolikor je mogoče natanko popišem, preden se od njega poslovim. Pa treba bi bilo posebne knjige, in vendar bi še marsikaka reč neomenjena ostala, ako bi hotel o krasoti tega mesta govoriti. Ako bi popisovati začel veliko prekrasno Vatikansko poslopje in njega se dotikajočo cerkev sv. Petra, ktere se nihče ne more načuditi, slavni terg pred njo kakor tudi vse druge prostore in terge, potem na njih postavljene, in iz daljnih krajev pripeljane tako imenovane obeliske (velikanske stebre), naj bolj umetne podobe, vodomete ter umetno napeljane vode, vedrilne verte, velikanske krasne božje hiše, v njih predrage altarje, posebno altar sv. očeta Ignacija in altar sv. Marije Večje (sancta Maria Maggiore), katerih poslednji je vreden celi milijon in prvi pol milijona škudov, potem svetišča naj večih svetnikov cerkve Božje, slavne starinstva sveta, neprecenljive slike, neštevilne posebnosti, kinč duhovstva, množico očakov, kardinalov, nadškofov, škofov in prelatov, velike in lepe samostane in razne redove, — ako bi vse to, pravim, popisovati moral, kako bi zadosti prostora našel? Brez dvoma, Rim je izbrano mesto, sedež toliko cesarjev in papežev. Akoravno zdaj ni več tako obljudeno, kakor nekdanj, je kraj, kjer se more človeško oko in serce radovati in razveseljovati. Večkrat sem slišal reči, kdor hoče potovati, in po svetu kaj lepega in vrednega videti, naj Rim na zadnje ogleduje, ker drugač bi druge mesta, ki so tudi velike in značajne, morebiti manj cenil kot so v resnici vredne cenjene biti. V resnici, o svojem potovanju sem nad dve sto velikih in majhnih mest videl in obhodil; pa nikjer nisem ne enega tacega našel, kakor je Rim, akoravno sem tu videl le naj manjši del dragocenosti in znamenitosti. Pa vernimo se zopet k našemu potovanju.

V Viterbi, v mestu na papeževi zemlji, bili smo tako srečni videti pravo telo sv. Roze Viterbske in smo jo počastili. Cerkev, v kateri počiva, je svetnica nekdanj pri velikem požaru rešila. V velikem in lepem mestu Sieni zamogli smo videti le sloveči vstav, v katerem se odgoja nežna mladež najvišega plemstva. Druzi znamenitost pa nismo mogli si ogledati, ker treba je bilo korake pospešiti proti Florenciji.

V Florencijo dospeli smo 22. sept. Sprejeli so nas v jezuitovski napravi. Tu smo ostali osem dni, toliko časa namreč, da so štirji drugi novinci, ktere so z nami vred v Indijo poslati namenili, bili s potrebnimi rečmi oskerbljeni, namreč: Frančišk Ksaver Vendel, školastik iz Vireburga, Frančišk Mok, Dunajčan, zlatar, Anton Kamici iz Florencije in Nikolaj Gori iz Siene.

Nismo mogli, ker še novinci, v velikem in krasnem toškanskem glavnem mestu veliko si ogledati; toraj smo se hitro napotili skozi Prato, Pistojo in Luko v Lasiko, majhno primorsko mestice z zavetnikom, kjer smo mogli v prvo poskusiti viharno morje. V resnici, precej iz početka so nam velikanski šumeči valovi napravljali velik strah.

V Genovi smo v hiši družbe Jezusove ostali toliko časa, da so vse v red spravili, in so se zbrali misijonarji, namenjeni v Azijo in Afriko. Večkrat smo imeli priliko tukajšne novince obiskati in lepe palače, cerkve, samostane, verte in druge znamenitosti prav natanko si ogledati. Posebno zanimiv je bil za nas varni zavetnik, kateri je z močnim ključem, to je s terdnim zidom obdan, da varuje stoječe barke.

Nikdar zadosti hvaljeni oče Celli, prokurator vsih misijonov, je z veliko ljubeznijo in gorečnostjo vse preskerbel. Vsi misijonarji — njih sedemnajst po številu — so se v Genovi zbrali. Najel jim je šotlandsko barko, kateri je bil poveljnik protestant, pa zelo dober mož; imel je tudi svojo ženo pri sebi, ki smo mislili, da je dobra katoličanka, se vé, da na skrivnem. Barka ni bila ravno velika, pa tako stara in zdelana, da so jo morali na nekterih krajih z železnimi obroči okovati, zarad tega več genuških kupcev svojega blaga ni hotelo njej zaupati. K sreči mi o vsem tem nič vedeli nismo, dokler nismo bili iz vse nevarnosti. 17. vinotoka na večer, ravno je luna prijazno sijala, šli smo vsi na barko, in med prijetno godbo je odrinila, ko je vgodna sapa napela jadra. Proti Gibraltarju obrnjena šla je prav hitro, pospešena po dobrem vetru, in kmalo smo bili v zalivu in v zavetniku Lionskem.

Ta zaliv je barkam zelo nevaren, ako jih hud vihar tu zasači. To smo zvedili in se prestrašili. Po noči je sapa vedno hujši postajala in bila je naposled tako močna, da poveljnik, ki je imel samo devet čolnarjev, ni mogel jader na drogove privezati. Zmešnjava in kričanje na barki je bilo strašno, za nas tim bolj, ker nismo jezika ljudi razumeli. Šumenje valov, bučanje vetra bilo je vedno hujše in mislili smo, da vsak trenutek bo nas požerlo morje. Neprevidoma pride eden čolnarjev, Maltezar po rodu, v našo sobico, poklekne in jokaje prosi odveze. „Vi smo zgubljeni“, pravi, „kajti tako slaba barka ne more silnega viharja več prenašati“. Vsak si lahko misli, kaki občutki so nas obhajali pri tem smertnem naznanilu! Da smo vsi moliti in se spovedovati začeli, si bo vsak lahko mislil, če tudi ne omenim. Prednik je dovolil novincem, ako bi sila narastla, obljubo storiti, sploh pa je opominjal vse, božji volji se vdati, na božjo neskončno milost zaupati in maternemu varstvu prečiste Marije Device se priporočiti. Konečno so vendar jadra zvilili in navezali, in poveljnik je kmalo potem prišel povedat, da ni hude nevarnosti več; ako bi se pa še kaj posebnega dogoditi utegnilo, nam bo že o pravem času naznanil. Pa kaj smo hoteli od toliko derznih ljudi upati, ki še le nevarnost čutijo, kadar jim voda v gerlo teče?

Ravno se je prikazala jutranja zarija in vihar je potihnil, zamogli so tedaj zopet jadra napeti in vetru prepustiti. Razjarjeno morje pa je take silne valove v nas metalo, da je bila barka zdaj na višini, zdaj zopet se znašla v brezdnju; kakor lahko lupino so jo valovi premetavali. Ker je pa vgoden veter vedno vlek, je barka, vsem valovom vkljub, berzo jadrjala, tako, da smo v malo dnevih pri Gibraltarju mačka vreči mogli. Samo poveljnik barke in nekaj čolnarjev je šlo na suho, mi pa smo si privošili dobrih rib, sladkega grozdja in družega sadja. Poldrugi dan smo tukaj počivali, potem pa smo se peljali po morski stezi med Evropo in Afriko, ki se imenuje cesta Gibraltarska, in je na nekterih krajih komaj uro široka. Loči pa ta morska cesta Evropo od Afrike. Prepir je v naravoslovji, kam gre toliko vode, ki iz velicega morja prihaja v sredzemeljsko? Večina naravoslovcev terdi, da se zopet po podzemeljskih vodotokih v veliko morje odtaka.

Zdaj smo se začeli voziti po velikem morji. Kadiks smo že zapustili in peljali se pri vgodnem vetru proti

predgorovju sv. Vincenca. Okoli poldne zagledamo od daleč tri jadrila, to je, tri barke, ktere se pa naši do večera, da je solnce zahajalo, niso bližale. Potem njih ena jadra naši z veliko hitrostjo nasproti in jo zadene v desno stran. Naš strah ni bil majhen, in poveljnik barke je precej spoznal, da ima z morskimi roparji opraviti. Vpraša tedaj sumljivo barko z daljnogovorom, od kod pride in kam ide? Barka je odgovorila in dalje šla. Berž ko ne, mislila je, da bo naša barka močnejša od nje. Po vsi pravici pa se moramo Božji neskončni dobroti zahvaliti, da ni prišlo do nikakoršnega boja, kajti naš poveljnik ni imel toliko smodnika, da bi bil mogel tudi le en top nabiti. Imel je sicer list, ki mu je dopuščal po morji prosto se voziti, pa vendar so morski roparji toliko prederzni, da pridejo na tujo barko, pregledajo, če je list pravičen in veljaven in če nič zoperpostavnega seboj ne pelje. Ako bi bili morski roparji na našo barko prišli in videli toliko misijonarjev, brez dvombe bi nas bili proti Turčiji vlekli in ondi prodali v sužnjost. Koliko jezuitov in družih redovnikov je po taki poti prišlo pod terdi jarem sužnjosti!

Božja volja pa ni bila, da bi bili jezuiti v žalostni sužnjosti zdihovali, terpeli in mučili se; temuč prideržal si je po svojih skrivnih sklepih, da so toliko in še več med katoličani preterpeli; to bo naslednje pripovedovanje pojasnilo. (Dalje nasl.)

Farne ali duhovske knjižnice.

(Dalje.)

Knjižnica obsegala naj bi knjige različnega zapopadka za vsako starost, in pravega duha. Veliko jih vsako leto podaja že družba sv. Mohora, marsikaj se jih dobiva pri knjigarjih v Ljubljani, v Celovcu itd.

Ktere in kakšne knjige pa naj bi se imele in brale? V tem oziru je treba dobrega premislika in tudi skušnje, da se izvolijo za knjižnico le samo primérne knjige. Dostikrat so bukve pisane morebiti z dobrim namenom, vendar utegnejo po okolišinah neprimérne biti. Duhoven naj vsako knjigo, naj pride od koder koli, vselej sam dobro pregleda in presodi, in še le potlej naj jo sprejme v bukvarno. Mnogi imajo pri nas še zmeraj nič ljulike in osata, ter dajejo mladini pesni, povedke itd. v roke, kar je za njo strup, ne pa pomoček k oliko. Veliko ljudi ima doma marsikaj dobrih knjig, ki so jih že prebrali in jim doma ležé brez koristi. Take dobre knjige spravile naj bi se skupaj in darovale od posameznih v namen knjižnice; sej v knjižnici ostanejo v prid in blagor tudi temu, ki jih podeli, njegovim družini in celi občini leta in leta. Tako n. pr. boljši bukve družbe sv. Mohorja. Zlasti naj bi se oskerbelo dosti katekizmov, več zgodb sv. pisma stare in nove zaveze, kake evangeljske bukve. S posebnim veseljem prebirajo se Slomšekovi spisi in povesti. V vsaki knjižnici naj bi bilo več iztisov g. Keržičevih bukvic od mladih svetnikov in družih raznih bukvic za mladino, kakor sv. Genovefa, sv. Cita, Krivice za krivico, Življenja srečen pot r. škofa Slomšeka za mladenče. S posebno koristjo in radostjo bi se prebiralo Kristusovo življenje od gosp. Št. Kocijančiča in Življenje svetnikov Rogača in Torkarja itd. Kako silno bi koristila vsemu ljudstvu nova knjiga škofa Zwergerja: „Najlepši čednost in najgerši pregreha“ ali pa: „Pot v večnost“?! Koliko lepih čednosti, nedolžnosti, čistosti, bi že same te dvoje budile v sercu keršanskih mladenčev in deklét, ko bi romale od hiše do hiše, iz roke v roko! Naj omenim posebno Tomaža Kempčana „Hojo za Kristusom“ in sv. Frančiška „Filotejo“, bukev

zlatih naukov za vsako bogoljubno dušo. Vsaka knjižnica naj bi tudi imela več zvezkov iz kmetijstva, sadje, vino- in živinoreje, in družih bukvic za domačo korist.

Naročena naj bi bila na vsem priljubljenega „Vertec-a“, za kterege se mi otroci kar pulijo, ko ob mescu pride. Ne smela bi biti brez „Glasov katoliške družbe“, ki se v Ljubljani tiskajo, in so kar nalašč ravno za bukvarnice, nemškimi „Weckstimmen“ podobni, ali celó še bolj praktični — knjižice pač izverstne in polne naukov. Koliko in koliko je dalje starih in novih knjižic sem ter tje po bukvarnah, kakor po posameznih hišah, ki ni tukaj prostor, da bi vse naštevati; naj bi se za majhen denar nakupile in skupaj spravile v korist celi občini! Koliko slabega, koliko greha nevednosti in surovosti bi med mladostjo menj bilo, če bi se kedaj kako berilo v roke vzelo! mladost si kus spači, boljšega ne pozná, išče zato in dirja za malovrednim, nespodobnim razveseljevanjem.

II.

Farne knjižnice bi pa ne le v dušnem in vzvišenem, ampak tudi v národnem obziru koristile. Podučno berilo bode ljudstvu pomagalo do više omike, do zavednosti naših pravic, ter bomo politično vedno bolj veljavni. Budile bodo knjižnice ljubezen do maternega jezika, podučevale ljudstvo, da si bode bistrilo um, blažilo serce in tako stopalo do omike ter do časne in večne sreče. Res, da so v ta namen bile sem ter tje ustanovljene čitalnice in so tudi marsikaj pripomogle v dosego tega namena; pa žali, da te nekaj lét že mnoge to pot zgrešajo in da bi tako ne, so iz čitalnic postale le plesalnice. Čudno je, da se nič ne more brez bedastega plesa! Za jokajoče pogorelce, za tarnajoče stradavce itd. se mora milošnja priplesati; brez tega mnogim ne gre groš spod palca! Zato pa tudi čitalnice bolehajo, hirajo in umirajo ena za drugo. Kdaj je še pri plesu bil blagoslov? Nekteri sicer mislijo, da so temu bolehanju in umiranju krive slabe letine, drugi to pripisujejo slabemu gospodarstvu, zopet drugi neednosti in nezložnosti posameznih udov. Res je, da so temu tudi slabe letine krive, slabe gospodarstva in močno tudi nesloga, ta večna, od naših očetov podedovana pregreha in slovanska slabost; ali ravno takim vir je njihova zgrešena pot: neprimérne veselice in plesi. Smemo reči, da skoraj edini namen čitalnic premnogokrat je zdaj zlasti na kmetih, kjer se ktera dobí, da ni v smert zaspala, le ples s kako besedo. Na ta način, se vé, da čitalnice obstati ne morejo.

Nahajam pa tudi še drugi vzrok čitalniškega propada, in ta je preobilnost časopisov, med kterimi je tudi kaj slabih, npravnosti in keršanskemu duhu nasprotnih. Čemu n. pr. v slovenski kmetijski čitalnici „Alte“ in „Neue freie Presse“, „Kikiriki“, „Triester Zeitung“ itd.? Se li to pravi širiti omiko med prosto ljudstvo?! Sploh — da se prav odkritoserčno izjavim — čitalnice v takem duhu, kakor se navadno snujejo, Slovencem ne služijo v resnično omiko, tako omiko, ktera bi narod vterdila in ga v resnici povzdignila, močnega storila proti nasprotnikom v duhovnem in telesnem obziru. Za kmetiško ljudstvo, za ljudstvo po deželi so sem ter tje znatno škodovale in pripomogle k večji razuzdanosti in napačkam. Ne da bi bile gorke ognjiše omike in olike, so večkrat s svojimi govori, počutnimi popevkami, zaljubljenimi igrami, z nevarnimi časniki — vir spotikljeja.

Skerbimo, da se na kmetih ustanove farne ali duhovske knjižnice; s temi pomagali bomo ljudstvu mnogo, toliko v duševnem in vzvišenem, kolikor v národnem in materijalnem obziru, in obernali marsikterege v vertince zapeljivega sveta zapletenega na boljšo pot. Skerbimo, skerbimo zlasti za ljubo mladino, da se ne zmeh-

kuži. Na mladosti je zastavljena prihodnost, kakor jesen na spomladi. Ali véste, kaj so rajni sv. Oče Pij IX najbolj ljubili v svojem življenju? Ali ne ravno ljube mladine? Za mladino so radi delali, za njo pisali, se trudili, o nji in do nje govorili, njo priporočavali skoraj vsaki deputaciji, njo z veseljem večkrat sprejemali, in od nje so pričakovali in obetali boljšo bodočnost. In komu so veljale, do koga so bile ebernjene zadnje besede umirajočega, preljubljenega Pija IX? Ali ne zopet do ljube mladine?

„Skerbite, skerbite“, rekli so v zadnjih zdihljivejših zraven stoječim duhovnom, „in pazite mi na odgojo in poduk tenkih drevesec — mladine — da jih obvarujete sedanje spačenosti (korupcije)“.

Zadnje sporočilo — tedaj testament tako rekoč — sv. Očeta Pija bil je keršanski poduk oziroma na mladost. Zadnji njih nauk toraj bil je obrnjen do vsih dušnih pastirjev kakor do vsih staršev in takih, ki imajo dolžnost skerbeti za odgojo otrok, naj bi vsi ti že v začetku otrokom v serce vsajali strah Božji, ljubezen do Boga in keršanske čednosti, jo napeljavali na pravo pot ter oteli iz pohujšanja svetá.

„Velikansko število udov, ki se vsako leto narašča“, pisala je družba sv. Mohora lanskega leta, „priča vsemu svetu, da se narod slovenski zbuja, da hrepeči po zdravi omiki, da Slovenci poginiti nočejo in da nad vse cenijo naj blagši svetinji: vero in narodnost svojih očetov. Ravno one dve prežlahtni svetinji slovenskemu narodu ohranjevati: vterjevati katoliško vero, buditi ljubezen do domovine, po dobrih knjigah širiti vednost in po keršanski omiki peljati Slovence do višje stopinje časnega blagostanja, to je in ostane družbin namen,“ itd. in to bodi tudi namen knjižnic. Družba sv. Mohora naj podaja v svojih knjigah dušnega in telesnega živeža, knjižnice naj ta in drugi dober živež lomijo in delijo ljudstvu. „Treba je le“ — pisala je dalje — „da vsi skupaj od prvega do zadnjega delamo složno, pogumno in neutrudeno v zaupanju na Boga, in Bog bode blagoslovil naše delo in našo družbo! Silne nevarnosti obdajajo dandanes naš narod od vseh strani: v domači družini, v šoli, v vradnji, v srenji večkrat žugajo nam spodkopati prvo in naj poglobitnejšo podslombo vse sreče: vero in ž njo vred narodnost.“ Zedinimo se toraj, da branimo in varujemo, kar je narodu najbolj drago; združimo moči, da zedinjeni preženemo nevednost, surovost, sramoto in uboštvo, in širimo poduk, omiko, čast, krepost in blagostanje po premili domovini naši!

Branimo in varujemo sv. vero, to kar le edino zamore človeka srečnega storiti na tem in na unem svetu; skerbimo, da narod obvarujemo malopridnih spisov in knjig. Pomenljive so, kakor povsod, tudi v tem oziru besede r. škofa Slomšeka, ktere so pisali l. 1848: „Drevesa, na kterih raste prepovedani sad, so nekeršanske pisanja, škodljive bukve, zapeljive novine. One so za dušo, kar je žganje za telo. Človek tako dolgo pije, da obrni — tako dolgo bere, da pravo vero in pamet zgubi!“

Spisal sem te vestice iz ljubezni do ljube mladine, na katero edino je zastavljena prihodnost, ali srečna ali nesrečna. Poskusil sem namreč sam, da mladost rada bere in prebira. Začetek, se vé da, bil je težaven, pa dober uspeh; začel sem s petnajstimi knjigami in v dveh letih pripravil sem jih do 250, in še več! Vsako nedeljo razdelil sem počez po 35 knjig za branje, in pa ne le učencem, ampak tudi odraščeni in starim obojega spola. Otroci prebirali so na paši, mladenči in dekleta doma, starši brali svoji družini, zlasti o pozimskem času. In — morem reči, dobrega doseglo se je veliko. Berilo spodbujalo je mladost k bogoljubnosti, k znanstvu, k poštenosti, značaju in k drugim blagim in lepim čednostim. Naj bi se poskusilo.

Kdo pa naj bi te knjižnice oskerboval, knjige v berilo delil in sprejemal? Knjižnice naj bi bile v rokah gg. duhovnov. Kjer so že kakšne šolske knjižnice vstanovljene, naj bi se, če okoliščine dopusté, s farno zedinile in knjige skupno oskerbovale in delile. Kjer pa tega iz enega ali drugega vzroka ni moč, naj bi šolska knjižnica bila za-se le za šolo, farna zopet posebej in za-se v rokah dušnih pastirjev le za odraščene. Po mojem mnenju in lastnem prepričanju bi bil za te knjižnice najboljši vodnik duhoven, ker on naj bolje vé in zná, komu in kakšne knjige ima deliti; on najbolje pozná dušni in moralni stan in potrebe svojih ovčic. Res, da duhoven je že tako z delom preobložen in da bode to sem ter tje dosti dela prizadevalo, pa pomislimo, če je bilo kedaj potrebno, je gotovo dandanes, da delamo in vse mogoče moči natezamo za blagor hirajočega človeštva.

Predragi! Mladost je v nevarnosti, hira, umira. Hudobni svet išče jo zapeljati na svojo stran, dušno in telesno pogubiti. Skerbimo, skerbimo, da jo kolikor mogoče, rešimo in obvarujemo. Glejmo, da se ne okuži v teh revnih časih, da ne bo staršem v žalost, občini v strah; temuč, da raste, Bogu v dopadljivost, ljudem in državi v korist, domovini in občini v blagor. Varujmo jo slabih služb, in prideržujmo jo, kolikor se dá, na deželi, da se ne vloví v mreže sedanjega poganstva, ki ne pozná ne Boga, ne nedelj, ne petkov.

Darujmo toraj svoje moči v prid ljube mladine, delajmo za občni blagor, napravljajmo knjižnice in skerbimo, da bodo te podlaga prave, jedernate, kristjanske omike.

V dosego dobrega vspeha pomagaj ljubi Bog!
Eden pod Čavnom.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Bulgarski katoliški misijon.) Te dni se je gredé iz Rima mudil na Kranjskem prečastiti P. Tomaž Brseska, bulgarski misijonar, prednik redovnikov vstajenja Kristusovega v Adrianopolu. Poročal je o svojem misijonu. Slovenci se med Slovani prav posebno pečajo za bulgarski misijon, ne le po bratovšini ss. Cirila in Metoda sploh, ampak tudi še posebej z lepimi darovi, ktere so dajali in jih dajejo za večí razcvet tega misijona; zato jim bo toliko zanimivše naslednje novo sporočilo.

Mudil se je prečast. gosp. prednik štiri mesce v Rimu v zadevah svojega misijona, za kterega se prav posebno pečajo sv. Oče in rimska Propaganda; ali žali, da pomagati v sedanjih okolišinah Rim le malo more, zlasti ker tudi Propaganda je laški grabljivi liberalizem mnogo oškodoval in oškernéval. Da bi pa misijon oo. Resurekcionistov vendar dobil več pomočkov za napredovanje, je apostoljski delegat v Carigradu milg. Vincencij Vannutelli P. Brseskovo delo s posebnim pismom prav gorko katoličanom priporočil. Zakaj ta misijon se sedaj nahaja v velikih stiskah. To pa iz več vzrokov.

a) Vsled strahotne turško-ruske vojske sedanji čas misijon ima primanjkljeja 23.000 frankov. Misijon je namreč takrat bil primoran pomagati bolnim, ranjenim in stradajočim, tudi čez svoje lastni moči in zmožnosti. Merali so po keršanski ljubezni streči ranjenim in bolnim brez ozira na to, če bodo sami v prihodnje mogli izhajati ali ne.

b) Pri svojih poslopih ima misijon dolga 26.000 frankov. Prisiljeni so bili zidati kuhinjo in par obednic, kar veliko stane, in verh tega se žuga porušiti dél kolegija, v kterem ima spalnico čez 90 učencev. In če

posebna pomoč ne pride, bo treba čez 30 učencev, ki so že vsi katoliški iz prepričanja, iz kolegije odpraviti, kateri pa s tim pridejo v veliko nevarnost zastran vere, ker svojih nauk še niso doveršili in toraj še niso zadosti samostojni in tako popolnoma vterjeni, kakor je potreba sredi turkov in razkolnikov, da ostanejo stanovitni.

c) Bulgarski misijon ima svojo Božjo službo, svoje cerkvene opravila v staroslovenskem jeziku; morajo se toraj mladenči v domačem semenišu izučiti, da bodo sposobni za ta misijon. Semeniš je toraj zarija upanja za katoličanstvo na Bulgarskem. Da pa je k temu potreba nenavadnih pomočkov in stroškov, to si vsak lahko misli.

d) Še nekaj družega je, kar naj nas katoličane posebno vnema, da z veseljem misijonu v Adrijanopolu roko podajamo. Še v tekočem letu ima namreč misijon pričeti s svojo bulgarsko tiskarno in dajati na svetlo tednik, ki bo delal za razširjanje katoliške vere. Časništvo, kar ga zdaj izhaja v bulgarskem jeziku, je boje slabo (ako prav vemo, tudi pod vplivom protestanstva); zato je naj zadnji čas, da katoliško časništvo gorečo začne delati. Propaganda je močno prigovarjala P. Brsesku, da naj tednik začne izdajati že 1. prosenca tekočega leta; toda manjkalo je pripomočkov, — tudi Propaganda ni mogla kaj storiti, kar smo že omenili. Veselo pa je, da že vse bistveno za tisk imajo pripravljeno, samo da tiskarna še ni vrvnana. In ktera blaga roka je k temu posebno pripomogla? Uganite... Njih apostoljsko veličanstvo dobrotljivi cesar Frančišk Jožef so podarili tiskalnico in v ta namen potrebnih čerk. Upanje je tedaj zanesljivo, da se skoraj tudi ta želja spolni in imeli bomo potem priliko od onod s časnikom vred več novic dobivati, pa tako tudi z zanimivim bulgarskim bolj se soznani.

Sežana. (*Križev pot in cerkvena slovesnost.*) Sežana, do leta 1862 od sosednje župnije Povir odvisna kaplanija, a sedaj v Tomajski dekaniji najbolj obljudena župnija, imela je za svojih blizo 2000 duš premajhno cerkev. Letos so po mnogih pritežnostih doveršili obnovljevanje skoro vsega cerkvenega poslopja, razen zvonika. V nedeljo 29. u. m. je bila v tej novopopravljeni cerkvi lepa in ginljiva slovesnost. Nekega, v vsaki katoliški (zlasti župnijski) cerkvi neogibno potrebnega kinča je manjkalo — sv. Križevega pota ni še imela Sežanska cerkev. Za čast Božjo in dušni blagor svojih ovčic vneti g. župnik Jož. Koman si naročé iz znane dunajske tovarne K. Heindl a lep križev pot, kterege so plačali iz milih darov faranov in družih dobrotnikov in dobrotnic. Ena dobrotnica je v to sverho darovala sama 150 gl. Bog ji gotovo ne bode ostal dolžan obilnega plačila.

Prišel je blagoslovit sv. križev pot prečast. g. O. Evstahij Ozimek, frančiškan v Gorici (letos izbran kustos provincije in znani vodnik katoliškega lista „Cvetje iz vertov sv. Frančiška“). Ob 9 se zversti procesija iz duhovske hiše in vsako sliko sta nesla po dva fanta, pred njimi ste svetile z gorečimi svečami v rokah po dve belo oblečeni deklici. Za slikami je šlo nekoliko gg. duhovnov in mnogo ljudstva.

Pred blagoslovljenjem nagovoril je prečastiti pater Evstahij pobožno ljudstvo ter razložil pomen sv. križevega pota, kako naj radi premišljejejo Kristusovo terpljenje, kakor ga je veliko premišljeval sv. Martin, patron Sežanske cerkve. Ko so bile vse table blagoslovljene in postavljene na določeno mesto, stopijo preč. oče frančiškan na prižnico ter navdušeno razlagajo zbranim vernim dušno korist obiskovanja sv. križevega pota in kako naj ga opravljajo, da se vdeležujejo milost in odpustkov

za-se in za duše v vicah. Nadjati se smemo, da verniki, ki so zvesto poslušali govornika, bodo besedo v sercu ohranili pridno in pogosto hodili molit križev pot. Potem je bila slovesna sv. maša in konec o 12^{1/2}. Vsi nazoči so bili veseli, posebno tudi preč. g. župnik, ki je spolnjene videl svoje goreče želje — cerkev doveršeno, ter mu ne bo treba vsak dan in ob nedeljah po dvakrat hoditi v pol ure oddaljeno podružnico Matere Božje v Šmarijah, in ko je vidil svojo cerkev, kateri je on prvi župnik, ozaljšano z novim lepim kinčem sv. križevega pota.

S Krasa, 3. kim. 1880. (*Opčine in druge duhovnije na Krasu. Birmovanje. Nekdanje in sedanje vožnje. Sežana in létina. Vit. Skaramanga. Povir in stare izročila. Bratovšina „sv. Družine“.*) „Čas kolesa verti, in orje nam brazde po čelu!“ tako je nekdo prestavil latinski izrek: „Tempora mutantur et nos mutamur in illis“. To veljá o posameznih osebah in o celih pokrajinah, zlasti o našem kamnitem Krasu. Vasi, kar jih je na Krasu teržaške okolice, niso imele nekdanj lastnih duhovnikov, ker je bilo neznatno število stanovnikov.

Še le 1466. leta je neka vdova na Opčinah zapustila v oporoki svojo hišico, da ima biti stanovanje vikarju, ki je préd stanoval v Terstu in le o posebnih prilikah dohajal na Opčine. Tu je bila prva župnija teržaške okolice imajoča mnogo večje okrožje nego dan danes, kajti Sv. Križ, Kontovélj, del Barkovle in Rjana, ki so zdaj samostojne duhovnije, so spadale takrat vse pod Opčine. Ker se je ljudstvo zeló pomnožilo (leta 1780, torej pred sto leti, je bilo v gor navedenih vaséh 1850 duš, a dandanes jih je že čez 5000), bilo je potrebno več duhovnij napraviti, ter jih ločiti od matere fare. Po teh duhovnijah so premilg. škof teržaški Juri Dobrila delili zakrament sv. birme poslednje dni meseca avgusta, t. j.: 26. v sv. Križu, 27. na Kontovélju, 28. na Proséku in 29. na Opčinah. Se vé, da so priljubljenega vikšega pastirja povsod kolikor mogoče slovesno sprejemali s slavoloki, napisi, avstrijskimi in slovanskimi zastavami itd.

Na Opčinah, kjer je cerkev posvečena sv. Jerneju, so 29. u. m. v dan letne godovne (patroncil) sami premil. škof imeli pontifikalno sv. mašo med številno asistenco okoličnih gg. duhovnikov. Kakor imajo povsod navado, so premil. gosp. škof tudi tukaj po domače povedali o namenu svojega prihoda ter spodbujali vérne, da naj se varujejo gerdih, bogoskrunskih kletvin, katerih mnogo slišijo pri svojem vsakdanjem občenji z bližnjim Terstom. Pri njihovi starosti (69 lét) se je čuditi, da so premil. škof 4 ure (od 9 zjutraj do 1 popoldne) neprenehoma v cerkvi se trudili.

Zvečer se odpeljejo po veliki (nekdanj glavni teržaško-ljubljansko-dunajski) cesti proti Sežani. Koliko je bilo kedaj voznikov po tej cesti po leti in po zimi, o delavnikih (in po napaki tudi o praznikih) voz pri vozu, a kadar je burja pihala, so vselej celi oblaki cestnega prahú vse kakor s snegom obelili; pa zdaj je vse to minilo. Vso vožnjo, razun sena in slame, je prevzela železnica, ki počenši od l. 1857 dergásti noč in dan v delavnik kakor v naj veči praznik. Dosti „černega“ greha je bilo na „beli“ cesti, a ravno tako dosti „robatega“ je na „gladki“ železnici. Po strani gledajo kmetje železnico, ki jim je veliko zaslužka odvzela, ter si neki ne dajo izbiti iz glave nespametne vraže, da sam zlodej vozi železnico, pa da vsak deseti mož, ali pa še več njih, ki imajo pri železnici kaj opraviti, bode pogubljenih. *) Poprej so vozniki Boga žalili s težko vožnjo

*) Večni Sodnik ne desetini (ne decimira), kakor včasí svetni kaznovavci; On slehernemu posebej povrača po njegovem zasluženji.

o svetih dnevih; zdaj se Bog žali z nakladanjem in prevažanjem robe in blaga, kar bi se o nedeljah opustiti moralo. Zato se pa tudi več sliši o primanjkljajih, kakor pa o dobičkih železnic, ker se Bogú ne daje, kar je Božjega. Tožijo pa tudi, ako n. pr. procesija pride zraven železnice, kadar se kak vlak po njej pelje, da nobeden, ali redko kateri se odkrije, ki z oken gledajo.

Sežana se je odlikovala, kakor vselej, s slovesnim sprejemom viškega pastirja. Pred 100 leti neznanatna vasica je sedaj Sežana naj znamenitejši terg, skoraj bi rekel mesto Kraško. Po vsih lepih ob desni in levi strani glavne ceste stoječih, skoro ondan zrastlih hišah vibrirale so avstrijske, cesarske in slovanske bandere. Na slavoloku bilo je pisano z velikimi čerkami: „Dobro došli!“

Naslednji dan so premil. škof pri svojem nagovoru pred sv. birmo pohvalili Sežance, posebno vnetega g. župnika Jos. Komana, in verlega župana g. R. Mahorčiča, da so s pripomočjo sosedov in družih dobrotnikov razširili in zvikšali svojo v primeri k številu faranov pretesno in premalo župnijsko cerkev. Prejšnji dan so tudi nov križev pot v cerkvi postavili. Zares, po treh večinoma slabih letinah je to veliko za kmečko občino. Zató je pa letos poseben blagoslov nad sežanskim poljem; tako obloženih tert letos daleč ne vidiš, kakor v okolici sežanski.

Med dobrotvori sežanske občine se mora posebno imenovati bogati in blagi gosp. vitez Ivan Skaramanga, čegar krasni vert „Villa Mirasassi“ občuduje vsak obiskovalec. Pri vsaki, bodisi cerkveni ali svetni poveči slovesnosti se odlikuje z blagodušnimi doneski. Premil. g. škof z vsim spremstvom so obiskali častitljivega čez 80letnega starčeka, ki je sijajno južno napravil gostom, ter s tem pokazal, da on, akoravno gerške vere, pred mnogimi drugimi spoštuje katoliško Cerkev in njene zastopnike. (Bog mu poverni njegovo blago serce s poklicem njega in njegovih v sv. katoliško in apostolsko Cerkev! Vr.)

Tudi našega veleslavnega starosta gosp. J. Vesel-Koseskega, ki je letos meseca vel. serpana bival v Sežani, so obiskali premil. g. škof kot davnega znanca in prijatelja.

Popoldne, ko je hud veter pihal in dež naletaval, se odpelje premil. vladika iz Sežane v Povir. Že na poti pri podružni cerkvi sv. Andreja v Měrcáh sprejmejo slovesno Měrcanci svojega viškega duhovnega očeta med pokanjem možnarjev in pri slavoloku z napisom: „Spoštovanje viškemu Pastirju!“ in naprej pred vhomom pri župniški cerkvi sv. Petra v Povirji bil je napis na slavoloku: „Blagor mu, ki pride v imenu Gospodovem!“ — Povir je ena starejših župnij na Krasu, kajti že leta 1386 prosi grof Devinski v svojem pismu iz Ljubljane, da bi teržaški kapitel blagovolil postaviti njegovega (grofovega) kaplana Petra kot župnika v Povir. Farna cerkev sv. Petra v Povirji se je zidala l. 1623, a préd je bila v vasi druga še zdaj stoječa cerkvica sv. Jakopa, prvotna župnijska cerkev. Izročilo pripoveduje, da se je imenovala cerkev „sv. Jakopa v Leskovji“. Da so bile velike moči v cerkvi; — ako je kokoš stopila na „žegen“ (pokopališe) okoli cerkve, da je oslepela. Ko je nekdanj kuga okoli rassajala povsod, v Povirji nobeden ni umerl za kugo, ker na hribu je vpila črna deklica (kuga):

Fabijan, Boštján, kó si ti močán:

V Povirsko vas mi prit' ne daš!

V cerkvi sv. Jakopa se namreč zraven glavnega patrona častita tudi sv. Fabijan in Boštjan.

Povsod so bili premil. g. škof jako zadovoljni ter so pohvalili gg. duhovnike, a vernim so priporočali, da naj obilno pristopajo v bratovščino „sv. Družine“ (za vzg. jo mladih duhovnikov), kajti v malo letih bode le

vsaka tretja župnija imela svojega duhovnika, ako se število dušnih pastirjev bode tako hitro in hudo manjšalo, kakor zdaj. M. S.

Spomni se, o Jezus! na-me.

Spomni se, o Jezus! na-me,
Ki v viharnih dnéh živim,
Vari svetne me omame,
Da nebés ne izgrešim.

Spomni se, o Jezus! na-me,
Ko skušnjava pridivjá;
Ti bojuj se z mano, — za-me,
Vodi čútja mi sercá.

Spomni se, o Jezus! na-me,
V sladko serce me zaprí,
Duša naj ljubezni same
Zá-te, Stvarnik nje, gori.

Spomni se, o Jezus! na-me,
Kot si se razbojnika;
Milost Tvoja naj objame,
Me prešine grešnika.

Spomni se, o Jezus! na-me
Zlasti na poslednji čas;
Reši me peklenke jame,
Vzemi k sebi v rajski kras!

Radoslav.

Razgled po svetu.

Osinj (Dalcigno) je albansko mesto v jadranskem morji, katero ima Turk Černogori odstopiti. Ima pa kacih 7500 prebivalcev in je čversto vterjen ostrog z dosti znamenitih zavetnikom. To mesto hočejo vlade strašiti z oklepniki ter vojnimi barkami, da se udá Černogorcem, katerih se brani. Znamenit dan v zgodovini za to mesto je bil 4. avg. 1718; ta dan je bilo benečijsko brodovje ondi do čistega razdjano, nekaj od viharjev, nekaj od napada obsedanih turčinov.

Iz Juraškega gorovja piše Lucernski „Vaterland“ sledeče: V Mervelier-u na meji bernskega in solothurnskega Jura-gorovja je pastiroval 40 lét pobožni duhoven, resnično apostolski mož Peter Jožef Mouttet, živ zglede kristjanske miloserčnosti. Živel je le revnim in svoji občini, v kateri ni bilo ne enega raskolnika. Pred 15 leti je ta bogoljubni starček oslepel. Vendar, kolikor je bilo mogoče, je svoje duhovske dolžnosti opravljal. Ako ni mogel duhovnega tolažila deliti, je pa molil. Ker je bil star in bolehen, je dobil od velikodušne Bernske vlade pomiloščenje, da mu (zarad vrazjih postav vendar) ni bilo treba v pregnanstvo iti. Leta 1874 je bilo zanj dvakrat težavno; ker v celi okolici ni smel noben katolišk duhoven prebivati, toraj je bil vladni gospod z delom zmerom preobložen. Sredi noči je šel z vodnikom v gore, da je ljudi tolažil in sv. keršanski nauk razlagal. O velikonočnem času je bil župnik Mouttet tako rekoč noč in dan v spovednici. Nikoli ni bil truden, ako je bilo treba kako dušo rešiti. Veliko soboto je od poldne do desetih zvečer spovedoval. V nedeljo zjutraj je bil že ob štirih v spovednici. Ob devetih je šel maševat. Cerkev imajo Moršvilerji v nekem skednju. Župnik, akoravno truden do smerti, je vendar Veliko nedeljo veliko mašo pel. Pél je z močnim glasom, pridigoval

glasno in razločno. Vse je bilo ginjeno. Bilo je njegovo poslednje petje. Nadaljeval je sv. mašo. Ko je „Sanktus“ molil, napadla ga je nekaka slabost. Vendar se mu je nekoliko zboljšalo, — posvetil je, potem zavžil, — padel je pred oltarjem na tla in izdihnil svojo dušo. Njemu, kateri je rekel: „Jaz sem vstajenje in življenje“. Tako je umrl junajski duhoven. Kakor iz enih ust je zadonel žalostno vpitje vérne množice. Žalost je bila nepopisljiva.“

Cvet in sad srešte molitve.

Zahvala.

Št. 1. Neka gospodičina je bila za vodenico prav hudo bolna; na molitev neke osebe pred oltarjem N. lj. Gospé in po obljubi razglasiti v „Dan.“, ako se ozdravi, se ji je kmali nato zboljšalo ter je zdaj skoraj čisto zdrava.
P. K.

Št. 2. Ženi s 6 otroci so se bile pljuča vnele in nasledovali ste še dvé bolezni, ena hujši od druge, ter bi se po zdravnikovih besedah čudež zgodil, ako bi se ozdravila. Ozdravila se je res po opravljenih več devetdnevnih: Češena N. lj. G. presv. Serca!

V Ljubljani, 29. avg. 1880.

A. J.

Št. 3. Pravda zoper nekega gospoda se je srečno rešila po opravljenih treh 9dnevnih in po odmenu, da si bo prizadeval ondi bratovšino N. lj. G. razširjati. Naj priserčniše bodi češena Naša ljuba Gospá presv. Serca!

A. B.

Št. 4. Dekle je rešeno strašne božjastne bolezni po opravljenih treh 9dnevnih in po storjeni obljubi, da se uslišanje po „Dan.“ razglasi. Vedno in preserčno bodi češena N. lj. G. presv. Serca!

A. B.

Prošnje.

V molitev goreče priporočeni: Neka oseba z boleznijo v nogah. — Neka mati v velikih dušnih in telesnih zadregah priporoča moža in otroke v molitev, da bi Bog na priprošnjo Marijino po svoji modrosti pomagal. — Neka oseba s hudo boleznijo v glavi za zdravje.

Bratovske sadeve.

Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesec kimovec 1880.

I. Glavni namen: Izročenje vesoljnega sveta v naj svetejše Jezusovo in Marijino Serce za splošno spreobrnjenje.

II. Posebni nameni:

13. kimovca. Sv. Notburga dev., dekla, umerla l. 1313 v Eben-u na Tirolskem. Priporoč.: Sodražica sv. Magdalene (3244 duš). Velike grešnice. Keršanski posli.

14. Povzdignjenje sv. Križa. Pripor.: Loški potok sv. Lenarta (2675 d.). Terpeči kristjani. Cerkev v Sveti deželi.

15. Kvaterna sredo in zapovedani post. Sv. Armela, pastarica, potem služabnica 35 lét, umerla l. 1671 na Francoskem. Priporoč.: Duhovnja Draga, B. M. D. obisk. (2004 d.). Pastirsko osebstvo za obvarovanje gnade Božje. Cerkev na Francoskem.

16. Sv. Ljudmila, vojvodska vdova na Češkem, od svoje poganske sinahe Drahomire zadavljena v Pragi l. 927. Priporoč.: Dolenja vas sv. Roka (1861 d.). Domači mir v družinah, in strah Božji. Bolniki.

17. Kvaterni petek ter zapovedani post. Rane sv.

Frančiška, ktere je l. 1224 prejel na gori Alvernaki. Priporoč.: Sv. Kocijan pri Turj. (1267 d.). Prava ljubezen do Jezusa in spreobrnjenje mlačnih. Cerkev na Laškem.

18. Kvaterna sobota ter zapovedani post. Sv. Jožef Kupertinski, obdarovan z milostmi zamaknjenja in posebne pokoršine, † 1663. Priporoč.: Turjak B. M. D. brezmadežne (296 d.). Vera, upanje in ljubezen. Deviški stan.

19. Osemnajsta nedelja po Bink. Evang.: Mrtvoudni (Mat. 9). B. M. D. 7 žalost. Priporoč.: Struge sv. Avguština (943 d.). Keršanske matere. Umirajoči.

Male dubovne vaje.

1. Saj toliko časa oberni, da se Bogu za njegove dobrote zahvališ, kolikor časa si ga za nje prosil. (Vinc. Pavl.)

2. Svet, Svet, Svet Gospod Bog nebeških trum: polna je zemlja tvoje hvale. Čast bodi Očetu itd. (100 dni odpust. enkrat na dan, popoln. odp. enkrat na mesec, ako se vsak dan opravlja.)

Listek za raznoterosti.

Knežješkojski duhovni svétniki so postali čé. gg.: Ant. Zarnik, župnik v Naklem; Al. Košir, župnik v št. Rupertu; Mat. Jeriha, spovednik pri gospéh Uršularnicah v Loki; Jan. Gnjezda, prefekt v Alojzijevišu.

V Alojzijeviše so sprejeti naslednji mladenči: Iz 6. gimnaz. razreda Al. Krainer iz Koflerna; iz 5. razr.: Val. Cvek iz Loke, Mih. Markič iz Kranja, Henr. Vizjak iz Kranja; iz 4. razr.: Jož. Petkovšek iz Bevk, Jož. Séver z Ježice; iz 3. razr.: Jož. Čerin iz Komenda, Jan. Kunovar iz št. Vida pri Ljubljani; Jož. Loj iz Mokronoga, Fr. Miklavčič s Trate, Fr. Rajčević s Trate, Mat. Sedej iz Zavratca, Milan Šašelj iz Mokronoga, Jož. Tomšič iz Šmartna pod Šm. goro Jož. Ulčakar s Trate, Al. Vakselj iz Leskovic.

Tatinski trebuh. Te dni so se v treh hišah v Ljubljani kôaci dali najeti in dobro napasti, potem pa so jo izpihnili! Taki potepuhi bodo poštenim delavcem škodovali, ker če bo takó, si nihče ne bo upal delavcem kosila dati, — in marsikteri bo moral iti lačen delat, ali pa brez dela domú, ker nima nič okroglega v žepu, da bi si sam kaj kupil. To je zopet kosec napredka „švindlarske ère“, ktera že odveč globoko tudi med ljudstvo sega s svojim „osrečevanjem“!

Svarilo fantom. Pred malo dnevi sem vidil, kako je žandar gnal prav mladega berhkega kmečkega fanta z železnice skoz mesto. Bilo je v dan in ob času, ko je bilo vse polno ljudi po ulicah, ki so se močno ogledovali na mladenča, kateri je čudno hlačal pred žandarjem, za obe roki vklenjen, bôs, sicer pa dosti čedno napravljen... Neznansko žalosten je bil ta prizor! Mislil sem si: Uboga njegova mati! Ubogi bratje, sestre... uboga vsa družina tega mladenča, ki je v taki sramoti peljan v ječo!... Kaj še le, ako boš vlečen kdaj v večno ječo.

Kdo vé, kaj je ta ólovek naredil?... Kdo mu bo zbrisal ta madež?... O mladenči, zakaj vendar niste pametni! Zakaj ne živite po naukih, kateri se vam tolikrat zaterjujejo? Kaj imate od preteпов, ponočevanja, pijančevanja in enacih ostudnost?! Mladeneč, vari se grešnih djanj, zakaj:

„Kratka je zmeta,
Dolgo je kesanje!“

V Šmihelu pri Novomestu se zamore za kacic 100 gl. kupiti lepa, 19³/₄ palcev visoka monštranca, ki se je še le kacic 30krat rabila. Več o tem vé povedati ondotni župnik gosp. Anton Peterlin.

Poterdilo. Resnično prejel 24 gl. zbirki „Zg. Dan.“ za katoliški misijon v Adrijanopolu.

V Ljubljani, 2. kim. 1880.

Tom. Brseska,

prednik redovnikov vstajenja J. Kr.
v Adrijanopolu.

Presvitli cesar so iz svoje lastne blagajnice 500 gl. podelili za popravo cerkve in samostana čč. oo. kapucinov v Gorici.

V Terstu v novi kapeli križanega Zveličarja, ob farni cerkvi sv. Jakopa, bode od 19. do 26. t. m. razstava cerkvenih opráv, ktere je ondotna bratovšina vednega češenja presv. Rešnj. Telesa zgotovila za ubožne cerkve.

Armensko razkolništvo na Jutrovem, kakor pišejo, h koncu gre. Nekdaj slaboglasni Kupeljan se je bil že poprej spreobrnil; zdaj sta se na njegovo prizadevanje zedinila med drugimi tudi v Egiptu škof Seraf Davidian, in 90letni nadškof Bahdarian v Diarbekiru.

Poslednje novice. Presvitlega cesarja na Poljskem sprejemajo z velikimi slovesnostmi, zlasti te dni v Krakovem; neizrečeno navdušen je vladar z narodom vred. Bog daj, da bi vse to služilo v spravo med narodi, čemu se pa nemško liberalni listi na vse žile ustavljajo, kajti brezverski novo-liberalci so gluhi, slepi in némi za vsako ravnopravnost.

Minister avstrijskih zunanjih opravil bar. Haymerle in Bizmark sta te dni imela shod in misli se, da to ni brez pomena.

Turško-černogorske razmere se nočejo vrvnati. Ob Dubrovniku se zdaj zbirajo evropske vojne barke; 5. t. m. jih je bilo že 40. Kadar bodo vse skupaj, bodo poveljniki imeli vojni posvèt, ter določili, kako se bode delalo ob Albanskem obrežju.

Peklensko divjaštvo francoskih frajmavrarjev tudi v misijonih oo. jezuitov pri miru ne pusti; v Algiru se je čez 2000 ljudi zastoj ustavljalo pregnanju; iz Orana, iz dežele Kabilov celó je jezuite pregnal peklenski zmaj.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. Fr. Šveiger je dobil duhovnijo Radovico. — Č. g. Jak. Strupi, duh. pom. pri sv. Lovrencu ob Tem., je prestavljen v Ternovo. — Č. g. Jan. Pfeifer, benef. v Hrastju, gre v začasni pokoj. — Prestavljeni so še čč. gg. kapl.: Fr. Rozman iz Višnje gore na Vinico; Jožef Borštnar iz Vinice v Višnjo goro; Janez Vaksel iz Begunj v Metliko; Gasp. Vilman iz Metlike na Mirno. Novomašniki čč. gg.: Val. Eržen v Škofjo loko; Jan. Janežič gre na Dunaj v viši nauke; Fr. Perpar v Černomelj; Janez Smrekar v Polhov gradec; Janez Hudovernik v Smednik; Ljud. Jenko v št. Peter pri Novem mestu; And. Karlin v Begunje; Janez Šega v Radeče pri Zid. mostu; Mart. Strumbel k Fari pri Kostelu. — Č. g. And. Zaman iz Smednika pod Semič; č. g. Avg. Turk iz Polhovega gradca v Mengeš; č. g. Jan. Sušnik iz Radeč v Selca.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Fr. Slanič, župnik pri sv. Volbenku v Slov. goricah, je postal kn.-šk. svetovalec lavant. škofije, in č. g. Florijan Vizovišek, župnik pri sv. Hemi. — Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Matija

Goršič v Jarenino; Valentin Tamše I. v Šoštanj; Juri Galun v Leskovec; Pavel Hrovat v Galicije, in Ant. Fišer v Dol. — Za kaplane so nameščeni čč. novoposvečeni gg.: Marko Černko II. v Vozenico; Fr. Irgelj II. v št. Peter pod Mariborom; Janez Tomanič II. v Vitanje, in Janez Cvetko v Svičino. — Kanonikat je razpisan do 8. oktobra t. l.

Dobrotni darovi.

Za Dolenjce s točo poškodovane: Iz št. Vida na Dol. po č. g. župniku 25 gl. — Od sv. Jakopa ob Savi 2 gl. — Iz št. Jošta nad Verhniko po č. g. župniku 4 gl. — Nabirke iz Begunjske fare po preč. g. dek. Silv. Kešetu 24 gl. — Z Zaliloga 2 gl. — Brezovška fara po č. g. župn. Jan. Potočniku 30 gl. — Iz Borovnice po preč. g. župniku *) 5 gl. 10 sld. — Iz Kamnika po monsign. dekanu 26 gl. (izmed tega 12 gl. za Moravčane). — Z Gojzda 4 gl.

Za poškodovane po toči v Moravčah: Od sv. Jakopa ob Savi 2 gl.

Za poškodovane po toči v Hotiču: Brezovška fara po č. g. župn. J. Potočniku 40 gl.

Za pogorelce v Černučah: Brezovška fara po č. g. župniku Jan. Potočniku 5 gl. — Od sv. Jakopa ob Savi 2 gl.

Za pogorelce v Kamniku pri Preserji: Iz Borovnice po č. g. župniku 4 gl. 90 sld. — Brezovška fara po č. g. župn. Jan. Potočniku 40 gl. — Iz Begunjske fare nabirke po preč. gosp. dek. S. Kešetu 10 gl. — Z Zaliloga 2 gl. 10 sld. — Iz Polja 1 gl. — Iz št. Jošta nad Verhniko po č. g. župniku 4 gl.

Za pogorelce pri Mariji Snežnici na Gori pri Ribnici: Neimenovana dobrotnica 15 gl. — G. S. 1 gl. — Dve dobrotnici nekaj obleke. — Neke dobrotnice nekaj obleke in 2 gl. v denarjih. — Brezovška fara po čast. g. župn. J. Potočniku 10 gold. — Nekteri usmiljeni posli 1 gl. — Katarina Sporn kos platna. — L. D. 20 sld.

Za cerkvico sv. Jakopa pri Suhoru: Č. g. Anton Žlogar 2 gl. — K. Sp. 1 gl.

Za cerkev M. B. v Suši: Brezovška fara po čast. g. župn. J. Potočniku 5 gl.

Za sv. Očeta: Iz Borovnice po preč. g. župniku 8 gl. — Iz št. Jošta nad Verhniko po č. g. župn. A. Hočevarji 4 gl. — K. S. 2 gl. 20 sld.

Za redovnike Trapiste v Bosni: Iz Borovnice po č. g. župniku 3 gl.

Za afrikanski misijon: Iz Borovnice po č. g. župniku 3 gold. — Dev. J. Rihar 1 gold. — K. S. 2 gl. 20 sld.

Za misijon oo. Jezusove družbe v Kini: K. S. 2 gl. 20 sld.

Za misijon gobovih na Sandviških otocih: Iz Borovnice po č. g. župniku 4 gl. — K. S. 2 gl. 20 sld.

Za sv. Detinstvo: Iz Borovnice po č. g. župniku 5 gl. — Č. g. K. Čigon 4 gl.

*) Op. 1 gl. je bil odveč; kam z njim? Če ne pride drugačen „komando“, pojde za bulgarski misijon ko seme.

Vred.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Kl.: Misel o „kol. za odp.“ posebno koristna; o „Mavr.“ itd.?? — G. S—r: Prejeli in zaupljive bode rabno; Božji dar in serčna hvála! — G. S—a: Vselej in vedno hváljni. Bratovski pozdrav!